

Inspiratiedocument bibliotheken

In dit document staan onder andere mogelijke activiteiten gericht op kinderen, jongeren en volwassenen om tijdens de Week van de Mediawijsheid 2017 (17 tot en met 24 november) te organiseren in de bibliotheek. Deze lijst is opgesteld op basis van een inventarisatie van huidig en nieuw aanbod voor en door bibliotheken. De lijst pretendeert niet volledig te zijn en verwijst waar mogelijk door naar bronnen.

Hoe doen bibliotheken mee aan de Week van de Mediawijsheid?

In het kort op een rij:

- Organiseer een activiteit in de bibliotheek tijdens de campagneweek. In dit inspiratiedocument staan onder andere tips voor activiteiten gericht op kinderen, jongeren en volwassenen.
- Download vanaf september de speciale campagneposter van de Week van de Mediawijsheid voor bibliotheken en hang deze op. Het is dit jaar mogelijk het logo van uw bibliotheek te laten drukken op de poster.
- Download de poster en overig campagnemateriaal op de [website](#) van de Week van de Mediawijsheid en neem berichtgeving hiervan op in jullie communicatie. Denk bijvoorbeeld aan een nieuwsbericht op de website, berichten via Facebook en/of Twitter en een item in de nieuwsbrief.
- Tip: gebruik op sociale media de hashtag [#WvdM17](#).

Thema

Het thema van de Week van de Mediawijsheid 2017 is **Generatie Media: samen mediawijs**.

[Meer informatie over het thema](#)

Tips voor activiteiten aansluitend op het thema:

- Maak bij de activiteiten gebruik van het beschikbare campagnemateriaal voor online- en offline gebruik, zoals de speciale Week van de Mediawijsheid poster (met bibliotheek-logo), MediaMasters-flyers, knipvel van de MediaDiamant en visuals voor online gebruik, zoals de website en nieuwsbrief. Deze informatie is terug te vinden in [de toolkit](#).
- Organiseer een bijeenkomst voor kinderen en hun ouders (10-14 jaar) met als basis de [Ouder & Kind Quiz](#).

- Organiseer een bijeenkomst voor kinderen en hun ouders over gamen. Laat ze bijvoorbeeld eerst samen gamen, het kind kan de ouder helpen en uitleg geven. Daarna kan er een groepsgesprek plaatsvinden aan de hand van stellingen of open vragen:
 - Over leeftijden
 - Over onderwerpen zoals seks en geweld
 - Wel of niet-situaties
 - Grenzen stellen
- Maak een Infopunt voor ouders met folders en brochures over mediawijsheid met daaraan gekoppeld inloopsprekken.
- Cursus vloggen voor kinderen van 10-14 jaar over o.a. wat doe je wel en wat niet.

Note: Zet jezelf op de kaart en meld de bijeenkomst aan voor op de landelijke activiteitenkaart: www.weekvandemediawijsheid.nl/activiteiten/.

Kinderen en jongeren

MediaMasters Game

Ook dit jaar staat er van 17 tot en met 24 november een spannende editie van de MediaMasters Game voor kinderen uit groep 7 en 8 op het programma. Uiteraard is de bibliotheek ook dit jaar weer goed in het mediawijsheidspel vertegenwoordigd met een klassikale MediaMissie en een speciale bibliotheekopdracht ontwikkeld door de Koninklijke Bibliotheek i.s.m. de Bibliotheek op school. Zodra hier meer over bekend is, volgt er een update op mediamasters.nl/bibliotheken.

Help mee promoten!

Vanaf 1 juni is de inschrijving voor MediaMasters geopend. Inschrijven met de klas kan voor de Game én de Club. De MediaMasters Game is een crossmediale game voor in de klas en thuis die wordt gespeeld tijdens de Week van de Mediawijsheid van 17 t/m 24 november. Een klas die lid is van de MediaMasters Club heeft het gehele schooljaar toegang tot extra MediaMissies en opdrachten. Ga voor informatie en aanmelden naar www.mediamasters.nl.

Helpen jullie mee om de scholen in jullie regio's te activeren? Promotiemateriaal waaronder posters en flyers zijn fysiek te bestellen én digitaal te downloaden via weekvandemediawijsheid.nl/campagnemateriaal.

Welke scholen in de regio doen mee?

Bibliotheken kunnen MediaMasters / de biebopdracht in de Game ook aangrijpen om andere dienstverlening van de bibliotheek gericht op informatievaardigheden en mediawijsheid onder de aandacht te brengen. De lijst met deelnemende scholen wordt vanaf september tweewekelijks geüpdate en is dan te downloaden op mediamasters.nl/bibliotheken.

Workshop-tips

Voorschools en primair onderwijs

- Babycafé: luisteren én kijken naar een verhaal
- Kindermediacafé: samen kijken en luisteren naar geanimeerde prentenboeken via bijvoorbeeld [Bereslimme](#) boeken
- Format voor een interactieve bijeenkomst over media en het jonge kind – Cubiss
- [Workshop Brikkie de Leeuw](#): stop-motion film maken voor de allerkleinsten
- [Workshop De Tijdmachine](#): bedenk en maak je eigen game
- [Bibliotheekbezoek: snel leren zoeken en vinden](#)
- Activiteiten rondom boekverfilmingen
- Organiseer een internet-zoekcompetitie zoals de [Nationale Jeugdkrakercompetitie](#)
- [Workshop Mediamatch the movie: Nieuws!](#)
- Workshop over (het gebruik van) sociale media
- Workshop maak je eigen krant of mini-tijdschrift
- Organiseer een activiteit rondom [Skoolzone](#): hulp bij spreekbeurten, presentaties en boekbesprekingen

Voortgezet onderwijs

- [Databaas](#): voorlichting over online privacy voor jongeren (alleen voor NOMC'ers)
- [My Life Story](#): een lessenserie over informatievaardigheden voor het vmbo
- [Tablet Tour](#): jongeren ontdekken met tablets zelfstandig de bibliotheek en de collectie. Met opdrachten in de vorm van foto's, filmpjes en ingesproken teksten
- [Een FabLab in de bibliotheek](#): het organiseren van speciale activiteiten rondom technieken zoals 3D-printen
- Organiseer een activiteit rondom de informatievaardigheden-website [Webdetective](#)
- [Biblio Battle](#): organiseer een wedstrijd waarin jongeren op een originele manier boeken moeten 'pitchen'
- Zie verder de [Leermiddelengids Informatievaardigheden van de Bibliotheek op School](#)

Leestips

- **Digiwijs met Donald Duck**

Uitgever: Prima Onderwijs

Tijdens de Week van de Mediawijsheid 2016 werd voor de bovenbouw van het basisonderwijs een zeer bijzondere editie van Donald Duck Weekblad gelanceerd, waarin digitale wijsheid centraal staat. Digiwijs met Donald Duck helpt leerlingen op een vrolijke en (eigen)wijze manier veilig te navigeren door de digitale wereld. Bestel hem op de website.

- **#selfie (fictie)**

Auteur: Caja Cazemier

Jaar van uitgave: 2015

ISBN nummer: 978-90-216-7330-1 (hardcover)

Mirte ontmoet via sociale media een wat oudere jongen, Twan, en gaat al gauw helemaal op in haar internetliefde. Maar wat wil Twan eigenlijk van haar en is hij wel wie hij zegt dat hij is?

- **Honderd uur nacht (fictie)**

Auteur: Anna Woltz

Jaar van uitgave: 2014

ISBN nummer: 978-90-451-1639-6 (paperback)

Emilia vlucht naar New York nadat sociale media ontploffen met roddels, bedreigingen en beledigingen als uitkomt dat haar vader, een schooldirecteur, flirt met haar klasgenootje. Als ze in New York aankomt, blijkt het via internet gehuurde appartement niet te bestaan. En er is ook nog eens een orkaan op komst...

- **The Voice (fictie)**

Auteur: Sophia Bennett

Jaar van uitgave: 2014

ISBN nummer: 978-90-443-4375-5 (paperback)

Over de mooie en lelijke kanten van tv, sociale media, de muziekindustrie en vriendschap.

- **Chatroom**

Auteur: Helen Vreeswijk

Jaar van uitgave: 2007

ISBN nummer: 978-90-223-2232-1 (paperback)

Twee vriendinnen struinen anoniem het internet af op zoek naar leuke jongens. Op een profielsite presenteren ze zich zo aantrekkelijk mogelijk, ze veranderen hun naam en passen hun uiterlijk aan. Helaas zijn zij niet de enigen die de werkelijkheid wat verfraaien.....

- **Vind ik leuk! Auteur: Lena Miller**

Jaar van uitgave: 2016

ISBN nummer: 978-94-92492-00-5 (paperback)

Kiki weet niet wat haar overkomt wanneer alles wat ze op haar online profiel plaatst, uit blijkt te komen. Nadat ze per ongeluk al aardig wat schade heeft aangericht, waaronder het letterlijk dood laten vallen van haar docente Engels, beseft ze dat de mogelijkheden om haar leven er leuker op te maken eindeloos zijn.

- **Happy Life**

Auteur: Mascha, Alexander Sporre

Jaar van uitgave: 2014

ISBN nummer: 9789461561589

‘Over de liefde kan ik zo enorm veel vertellen. Ik heb al langer dan tien jaar een vaste relatie en ben daar gelukkig mee. Mijn tips? Vertrouwen is enorm belangrijk en elkaar loslaten ook. Laat ieder zijn ding doen en zorg er vooral voor dat je los van elkaar ook

nog een leven hebt. Maar ook samen, blijf leuke dingen doen. Geniet!' Maar ook over: school, uit huis gaan, carrière, geld, sparen, familie, vriendschap, contact durven maken, feedback krijgen, happy zijn, 'nee' durven zeggen, hoe je overkomt, en nog veel meer...

- **Niet wat jij denkt: hoe bloggen en Youtube mijn leven met anorexia veranderden**

Auteur: Jiami Jongejan

Jaar van uitgave: 2017

ISBN nummer: 9789024574162

De 16-jarige Jiami Jongejan is een van de succesvolste bloggers en YouTubers in Nederland. Haar blog jiami.nl trekt maandelijks 210.000 unieke bezoekers, op haar YouTube-kanaal heeft ze ruim 160.000 abonnees. Wie denkt dat haar succes haar is komen aanwaaien, heeft het mis. Op haar website blogde ze behalve over fashion en lifestyle openhartig over haar worsteling met anorexia. In dit boek vertelt Jiami openhartig hoe ze de strijd tegen deze eetstoornis overwon.

Kijktips

- **Serie: Dus ik ben Junior**

Afleveringen: Dus ik ben online & Dus ik ben een mens/robot

Te zien via: http://www.npo.nl/dus-ik-ben-jr/24-11-2013/VPWON_1191867

http://www.npo.nl/dus-ik-ben-jr/02-12-2012/VPWON_1172951

- **Serie: Denktank**

Aflevering: Alleen maar bekeken mensen

Te zien via: https://www.npo.nl/denktank/20-11-2016/VPWON_1261210

- **Korte film: Like me!**

Regisseur: Sterre Slikkerveer

Te zien via: <https://vimeo.com/173450844>

Volwassenen

Workshop-tips

Mediaopvoeding

- De MediaDiamant is een handige wegwijzer met tips voor ouders om kinderen (0-18 jaar) mediawijs op te laten groeien. Opvoedprofessionals kunnen de MediaDiamant gebruiken om hen te begeleiden en te ondersteunen in mediaopvoeding. Ook is er een handig [knipvel](#) beschikbaar om zelf een MediaDiamant te vouwen voor thuis.
- Organiseer een ouderavond voor ouders. Op de website van [Mijn Kind Online](#) staan tips over het organiseren van een ouderavond. Of gebruik de handige checklist van het [Nji](#).

- MOOC Stap in de online wereld van je kind (meer info bij [Cubiss](#))
- Vraag het de mediacoach – vragenuurtje
- Ouderavond 'Kinderen & nieuwe media'
- Ouderavond 'Wat te doen bij Cyberpesten'
- Lezing Socialbesita

Digitale vaardigheden

- Digitaal Spreekuur
- Digisterker: workshop om te leren werken met de digitale overheid
- De digitale wereld: workshops voor werkzoekende laaggeletterden en digibeten
- Klik & Tik: internetcursus voor beginners
- Internetspreekuur
- Workshop Beeldbewerken
- Workshop Internetbankieren
- Workshop Kopen en verkopen via internet
- Workshop Back-ups maken
- Workshop Veilig downloaden
- Workshop Solliciteren met behulp van Prezi
- Workshop Haal meer uit Google
- Workshop Google applications
- Workshop YouTube
- Workshop Betrouwbare gezondheidswebsites
- Workshop Fotoalbum nieuwe stijl
- Workshop Picasa web albums
- Workshop Muis- en toetsenbordtraining
- Fietsen en wandelen met GPS, een kennismaking
- [SeniorWeb](#): de bibliotheek als digitaal leercentrum voor senioren
- [Digidoe](#): mensen kennis leren maken met diverse internettoepassingen

Tablet/iPad/e-reader

- Kennismaking met e-books en e-reader
- Tabletcafe / inloopspreekuur / tablettour
- Apps voor peuters op de tablet
- (<https://www.jufjannie.nl/> en <http://www.mediasmarties.nl/>)
- Workshop Haal meer uit uw iPad
- Workshop Top 10 handige apps
- Workshop Schilderen met de iPad
- Workshop Keuzestress tablets

Sociale media

- Workshop Facebook/Twitter/LinkedIn/Pinterest/Instagram

Leestips

- **Schermggaande jeugd (non-fictie)**

Auteur: Patti Valkenburg

Jaar van uitgave: 2014

ISBN nummer: 978-90-351-4268-8 (paperback)

Jongeren zitten iedere dag zes uur voor een scherm. Dat is meer tijd dan ze op school doorbrengen. Hadden we het vroeger over schoolgaande jeugd, nu kunnen we beter spreken van schermgaande jeugd. Wat doet al dit schermgebruik met de jeugd? Wordt ze daar slimmer of dommer van, dikker of dunner, beter of slechter? En hoe moeten ouders ermee omgaan?

- **Het geheim van Penumbra's boekwinkel: 24 uur open (fictie)**

Auteur: Robin Sloan; J.J. Meerman

Jaar van uitgave: 2014

ISBN nummer: 978-90-8803-053-6 (paperback)

Een webdesigner verliest zijn baan en reageert op een advertentie van een boekwinkel die 24 uur per dag open is. Hij wordt aangenomen als verkoper voor de nacht en al snel wordt hem duidelijk dat er iets niet klopt. De winkel heeft wel heel weinig klanten...

- **Robert Ludlum's Het Utopia experiment**

Auteur: Kyle Mills; Robert Ludlum; Robert Vernooij

Jaar van uitgave: 2014

ISBN nummer: 978-90-210-1548-4 (paperback)

De Merge is een computerprogramma dat de werking van de menselijke geest versterkt en mensen scherper laat horen en zien. Het maakt veel van de huidige generatie computers en aanverwante apparaten overbodig. Terwijl Dresner Industries de Merge probeert te slijten aan de Amerikaanse overheid wordt gaandeweg duidelijk dat iemand de Merge misbruikt, maar wie?

- **De Cirkel**

Auteur: Dave Eggers

Jaar van uitgave: 2013

ISBN nummer: 978-0-385-35139-3

Mae Holland kan haar geluk niet op als ze wordt aangenomen bij de Cirkel, het machtigste internetbedrijf ter wereld. De persoonlijke e-mails van de gebruikers, hun sociale media, betalingsverkeer en aankopen zijn met elkaar verbonden door een universeel besturingsprogramma. Het resultaat: iedereen heeft slechts één online identiteit. Een nieuw tijdperk van openheid en gemeenschapszin is aangebroken.

- **Je hebt wél iets te verbergen**

Auteur: Maurits Martijn & Dimitri Tokmetzis (De Correspondent)

Jaar van uitgave: 2016

ISBN nummer: 9789082520330 (paperback)

Facebook weet bij wie je gisteren op bezoek ging. De Belastingdienst zag hoe je er kwam. Apple hield bij hoelang je er bleef. Samsung hoorde wat je zei en Google wist al dat je het van plan was.

- **Superverslavend**

Auteur: Adam Alter

Jaar van uitgave: 2017

ISBN nummer: 9789492493125

We brengen elke dag uren door met mailen, instagrammen, whatsappen en facebooken; we bingen Netflix-series en YouTube-filmpjes; we zijn gemiddeld drie uur per dag met onze smartphone bezig, en onze kinderen zitten zo vaak achter een scherm dat ze moeite hebben om in het dagelijks leven sociaal te zijn. Welkom in het tijdperk van gedragsverslaving. In dit revolutionaire boek beschrijft Adam Alter hoe het komt dat meer dan de helft van de westerse bevolking inmiddels minimaal één digitale verslaving heeft.

- **It's Complicated – The Social Lives of Networked Teens (Engels)**

Auteur: Danah Boyd

Jaar van uitgave: 2014

ISBN nummer: 9780300166316

What is new about how teenagers communicate through services such as Facebook, Twitter, and Instagram? Do social media affect the quality of teens' lives?

- **Is daar iemand? Hoe de smartphone ons leven beheerst**

Auteur: Wouter van Noort

Jaar van uitgave: 2017

ISBN nummer: 9789400407336

We appen, mailen, googelen, instagrammen en twitteren de hele dag door. We facebooken per dag inmiddels bijna langer dan dat we eten. Steeds meer onderzoek toont aan dat overmatig smartphonegebruik slecht is voor onze concentratie, ons gestrest maakt en zelfs ons brein verandert. Sterker nog: er zijn steeds meer aanwijzingen dat ons smartphonegedrag kenmerken heeft van een collectieve verslaving.

- **Digital detox**

Auteur: Florence Pèrès

Jaar van uitgave: 2017

ISBN nummer: 9789401441988

Laat digitale media voor jou werken – en niet andersom! Meer en meer zijn we vergroeid met onze smartphone. We checken koortsachtig elke nieuwsupdate, beantwoorden onze mails 24/7 en instagrammen ons te pletter. Maar daardoor gunnen we ons brein geen minuut rust.

Kijktips

- **Serie: Borgen**
Bedenker: Adam Price
Jaar: 2010 – heden
- **Film en Serie: Catfish**
Regisseur: Henry Joost / Ariel Schulman
Jaar: 2010
De serie is te zien via: MTV
- **Serie: Medialogica**
Te zien via: <http://www.schooltv.nl/programma/medialogica-in-de-klas/>
- **Serie: WHAT THE #HACK?!**
Aflevering: meerdere afleveringen
Te zien via: https://www.npo.nl/what-the-hack/AT_2077338
- **Serie: diverse afleveringen van Tegenlicht**
Te zien via: <http://tegenlicht.vpro.nl/afleveringen.html>
- **Film: Her**
Regisseur: Spike Jonze
Jaar: 2013
- **Serie: Black mirror**
Regisseur: Charlie Brooker
Jaar: 2011
- **Film: The Social Network**
Regisseur: David Fincher
Jaar: 2010

Bibliotheekprofessionals en mediacoaches

Tips voor professionalisering

Wilt u in uw bibliotheek meer aandacht voor het thema mediawijsheid of mediaopvoeding? Grijp de Week van de Mediawijsheid aan als moment om het thema binnen de bibliotheekorganisatie op de kaart te zetten door onderstaande publicaties te delen, een inspiratiebijeenkomst te organiseren of je te oriënteren voor de opleiding tot mediacoach.

Leestips

- Toolbox Mediaopvoeding – een grondige en op leeftijd afgestemde uitgave (handboek) voor opvoedprofessionals, over mediaopvoeding en kinderen. (Nederlands Jeugd Instituut)
- De Bibliotheek en Mediaopvoeding? Gewoon doen! – publicatie van Cubiss n.a.v. een pilot in 2015
- Doorlopende leerlijn mediaopvoeding/mediawijsheid (Cubiss)
- De MediaDiamant – een handige wegwijzer met tips voor ouders om kinderen van 0 t/m 18 jaar mediawijs op te laten groeien (Mediawijzer.net)

Opleidingen/cursussen/trainingen voor (bieb)professionals

- Mediacoach voor bibliotheek- en mediatheekprofessional: de opleiding Mediacoach voor Bibliotheek- en Mediatheekprofessionals is speciaal ontwikkeld voor professionals die mediawijsheid-diensten leveren binnen een bibliotheek.
- Inspiratiebijeenkomst mediaopvoeding en de rol van de bibliotheek bij Sardes